

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om fornyelse af fællesskabsmetoden (retningslinjer) (initiativudtalelse)

(2011/C 51/05)

Hovedordfører: **Henri MALOSSE**

Medordfører: **Georgios DASSIS**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 17. december 2009 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

Fornyelse af fællesskabsmetoden (retningslinjer).

Det forberedende arbejde henvistes til underudvalget »Fornyelse af fællesskabsmetoden«, som udpegede Henri Malosse til hovedordfører og Georgios Dassis til medordfører. Underudvalget vedtog sin udtalelse den 19. maj 2010.

På baggrund af nybeskikkelsen af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg udpegede udvalget på sin 466. plenarforsamling den 19., 20. og 21. oktober 2010, mødet den 21. oktober 2010, Henri Malosse til hovedordfører og vedtog med 187 stemmer for, 5 imod og 6 hverken for eller imod følgende udtalelse:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 På trods af en række markante succeser og en stigende indflydelse bliver Den Europæiske Union ved med at tvivle på og så tvivl om sig selv. Selv om Den Økonomiske og Monetære Union har kunnet sole sig i euroens succes, er den i dag stærkt rystet af den finansielle krise, og rystelserne er større end noget andet sted i verden. Lissabonstrategien har ikke gjort Unionen i stand til at opnå en position som ledende i verden inden for videnbaseret økonomi. Disse vanskeligheder har medført, at borgerne i stadig stigende grad mister tålmodigheden, og mange spørger sig selv, om Unionen vil være i stand til at løfte vor tids store udfordringer som globalisering, klimaforandringer og problemet med at finde en vej ud af den økonomiske og finansielle krise.

1.2 I sådanne øjeblikke, hvor tvivlen råder, er det altid en god idé at vende tilbage til grundlaget for det europæiske samarbejde. Fællesskabsmetoden, som har skabt Den Europæiske Unions gyldne tider, bør fornyes og relanceres.

1.3 EØSU går ind for at anvende fællesskabsmetoden på områder, hvor borgerne i dag har store forventninger, såsom genopretning af den europæiske økonomi, effektivisering af vores uddannelsessystemer, innovation og forskning, energiforsyningsikkerhed, bæredygtig udvikling og bekæmpelse af klimaforandringerne, fremme af lige muligheder og iværksætterånd, fri bevægelighed og mobilitet for personer under overholdelse af de sociale rettigheder, udvikling af tjenesteydelser af almen interesse på EU-niveau, bl.a. for så vidt angår kommunikation, miljø, sundhed, sikkerhed og civilbeskyttelse.

1.4 Denne relancering af fællesskabsmetoden vil kun vise sig effektiv, hvis den ledsages af tilstrækkelige midler i form af f.eks. en tilsvarende stigning i EU-budgettet, udvikling af offentlig-private partnerskaber, en bedre koordinering af de nationale budgetter og EU-budgettet samt konsolidering af en europæisk valutafond.

1.5 Endelig mener EØSU ikke, at fællesskabsmetoden i 2010 kan se ud, som den gjorde i 1960'erne og 1980'erne. I dag er det nødvendigt at inddrage borgerne og lade dem være en del af processen, bl.a. gennem deltagelsesdemokrati og via aktørerne i civilsamfundet. EØSU kræver således, at det europæiske civilsamfund kommer til at spille en større rolle, ikke blot når det drejer sig om at tage initiativ til nye EU-politikker, men også med hensyn til evalueringen af resultaterne af disse politikker, således at det sikres, at de gennemføres effektivt, og at der korrigeres for negative effekter.

1.6 Når fællesskabsmetoden således anvendes på de aktuelle udfordringer og i overensstemmelse med borgernes forventninger, og når den ledsages af de nødvendige midler til gennemførelse og fornyes gennem større inddragelse af civilsamfundet, kan og bør den atter blive løftestang for fornyet europæisk integration.

2. Hvorfor forny fællesskabsmetoden?

2.1 Siden starten på det europæiske eventyr har fællesskabsmetoden lagt kimen til et nyskabende og vellykket europæisk samarbejde, hvilket har givet os det EU, vi har i dag. Det er kendetegnet ved:

- fælles midler, der tjener fælles formål
- projekter til gavn for almenvellet
- åbne og demokratiske debatter, som inddrager civilsamfundet
- flertalsbeslutninger, der er i overensstemmelse med lovgivningen
- en effektiv administrativ og retlig kontrol af beslutningernes gennemførelse

— en direkte indflydelse på og kontakt med de økonomiske og sociale miljøer.

Det er gennem anvendelse af denne fællesskabsmetode, at EU har gjort sine vigtigste fremskridt.

2.2 Medlemslandene har bevaret omfattende og ind imellem selvstændige beføjelser på de områder, som ikke direkte er omfattet af traktaterne, lige fra traditionelt statslige områder som forsvar og politi til andre spørgsmål af særlig politisk, kulturel eller historisk art, såsom skattesystemet eller forholdene på arbejdsmarkedet. Det mellemstatslige samarbejde på sådanne områder er i sig selv et vigtigt aspekt af det europæiske samarbejde, som også fortjener at blive analyseret med henblik på at måle dets reelle betydning og foretage en vurdering af, i hvor stort omfang det er tilpasset den europæiske virkelighed og EU's udfordringer i dag.

2.3 Fællesskabsstrategiens evne til at nå de vigtigste fælles mål er gået hånd i hånd med den økonomiske udvikling og den politiske uddybning af den europæiske integrationsproces. Disse resultater har også givet fællesskabet en tiltrækningskraft uden sammenligning på det europæiske kontinent og ført til flere udvidelser, først mod vest, mod nord og mod syd, og siden mod øst efter jerntæppets fald.

2.4 De senere år har fællesskabsmetoden imidlertid til dels tabt pusten og mistet noget af sin overtalelseskraft. Europa-Kommissionen har ikke altid syntes hverken at besidde de nødvendige midler eller have noget ønske om at tage initiativer, der står mål med udfordringerne og forventningerne. I dag står Unionen imidlertid over for nye udfordringer i form af en stadig mere skånselsløs globalisering og en økonomisk og finansiel krise, som bringer et stort antal virksomheder – navnlig SMV'er – i vanskeligheder og øger de sociale forskelle til skade for et stigende antal mennesker, som er ofre for social udstødelse, eller som i det mindste har store problemer. De europæiske borgere bliver stadig mere skeptiske over for et europæisk samarbejde, som set med deres øjne giver dem flere problemer end løsninger.

2.5 Den manglende europæiske gennemslagskraft på klimatopmødet i København i 2009 og Unionens svigtende evne til på egen hånd at håndtere de økonomiske problemer i et af euroområdet lande har forværret dette indtryk af uro, som også har ført til ængstelse i de finansielle miljøer.

2.6 I forhold til globaliseringsbevægelsen, som har stadig mere fart på, virker EU temmelig træg og fastkørt i sine modsigelser, sin kompleksitet og sin langsommelighed. Med Lissabontraktatens ikrafttræden anbefaler EØSU, at man fornyer fællesskabsmetoden med henblik på at opnå den nødvendige relancering, så EU kan finde sin plads på den internationale økonomiske og politiske scene. EØSU's anbefalinger omhandler navnlig følgende vigtige spørgsmål:

— fremhævelse af EU's identitet og almene interesse

— overensstemmelse mellem mål og midler

— inddragelse af civilsamfundet.

3. Fremhævelse af EU's identitet og almene interesse

3.1 Hvis fællesskabsmetoden skal relanceres, er det nødvendigt at lade den fælles europæiske identitet træde tydeligere frem og lade den gå frem for nationale interesser og forskelligheder. Så længe begrebet »europæisk« opfattes som synonymt med »fremmed«, nytter det således ikke noget at opstille en lang række lovkrav for at få åbnet op for de offentlige aftaler, hvis medlemslandene og deres nationale forvaltninger alligevel ikke er motiveret til at købe europæisk, men er bange for at træde »deres« skatteydere over tærerne og blive udsat for pres fra »deres« virksomheder. I lyset af globaliseringen er det imidlertid kun et fast sammentømret Europa, der er i stand til at nå sine vigtigste fælles mål.

3.2 Dette forudsætter bl.a. en nærmere definition af den fælles almene interesse. Kommissionen burde i højere grad stimulere debatten på dette område i stedet for at holde lav profil, som vi så det for nylig i forbindelse med den finansielle krise og vanskelighederne i et af landene i euroområdet. Kommissionen synes alt for ofte at tage hensyn til medlemslandenes og de nationale forvaltningers umiddelbare problemer, skønt den almene interesse i bred forstand ofte ville have krævet løsninger baseret på solidaritet og varetagelse af fælles interesser.

3.3 Imidlertid synes Kommissionen at have stadig vanskeligere ved at definere og repræsentere denne almene europæiske interesse, selv om det netop er det, der er Kommissionens rolle. Kommissionen er nødt til at genfinde gejsten fra 1960'erne og 1980'erne. Den står ikke mere alene, og indførelsen af en ny institutionel trekant med et styrket Parlament og en præsident, der er udpeget af Det Europæiske Råd, burde opmuntre den til at udfylde sin rolle som initiativtager til lovgivning og traktaternes vogter.

3.4 Eftersom Europa-Parlamentet repræsenterer borgerne, bør det fremover spille en fremtrædende rolle, når EU's almene interesse skal defineres. Ved Parlamentets side bør de to rådgivende udvalg (EØSU og RU) være i stand til at spille rollen som løftestang med henblik på at stimulere og styrke Europa-Kommissionens initiativer. Endelig må man heller ikke glemme borgernes initiativret eller de øvrige aspekter af civilsamfundets rolle som brobygger.

3.5 Fornylelsen af fællesskabsmetoden giver kun mening, hvis den ledsages af nye overvejelser omkring nærhedsprincippet, som indtil nu kun har været fortolket på én måde, nemlig som et instrument, der kan bremse anvendelsen af denne fællesskabsmetode og gennemførelsen af nye fællesskabspolitikker. Der er behov for en mere dynamisk tilgang til dette begreb, baseret på princippet om, at det af effektivitetshensyn og ud fra et ønske om at opnå stordriftsfordele stadig oftere vil vise sig hensigtsmæssigt at overføre områder til EU-niveau, som kræver store ressourcer. Det gælder f.eks. infrastruktur, forskning og udvikling, industripolitik, forsvar, udenrigspolitik, sikkerhed, bekæmpelse af folkesygdomme osv. Det kan de europæiske borgere godt forstå, hvis ellers deres nationale politiske ledere holder op med at skjule sandheden for dem.

3.6 Afstanden mellem borgerne og EU-institutionerne bliver stadig større, og det er vigtigt, at Unionen fastlægger nye områder for anvendelse af fællesskabsmetoden, som imødekommer borgernes store forventninger.

3.6.1 Tiden er således inde til at udvikle europæiske tjenesteydelser af almen interesse på områder, hvor udviklingen og udfordringerne efterhånden har gjort dem nødvendige. Det gælder f.eks. civilbeskyttelse, international katastrofehjælp, toldmyndigheder, transport, forskningscentre, bredbåndsnet osv. På dette nye grundlag kunne man fremme europæiske koncessioner for tjenesteydelser af almen interesse i form af offentlig-private partnerskaber med henblik på at udvikle de transeuropæiske net (transport, energi, telekommunikation) og dermed styrke Den Europæiske Unions samhørighed og konkurrencedygtighed.

3.6.2 For at lette borgernes og virksomhedernes liv og gøre dem bevidste om det indre markedes mekanismer bør man straks gennemføre en række initiativer, hvis almennyttige interesse længe har været anerkendt, herunder en europæisk industripolitik kendetegnet af synergier med henblik på at takle globaliseringen, en europæisk statut for SMV'er, fonde og foreninger, en skattemæssig »one-stop shop« for SMV'ernes grænseoverskridende aktiviteter og et fællesskabspatent. Det er ligeledes nødvendigt at udvikle en række lovgivningsinstrumenter, som kan sikre den frie bevægelighed for personer, samtidig med at de sociale rettigheder og kollektive aftaler respekteres. Også andre initiativer kunne se dagens lys som følge af borgerinitiativer, der videreformidles af Europa-Parlamentet eller EØSU. Bl.a. med hensyn til energiforsyningsikkerhed, bæredygtig udvikling og forbrugerbeskyttelse.

3.6.3 Som EØSU flere gange har understreget, har anvendelse af direktiver på det vigtige område offentlige indkøb resulteret i en dundrende fiasko, uden tvivl den største fiasko i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked. Godt 30 år efter den europæiske fælles akt er offentlige indkøb fortsat et alt for fragmenteret område. Ophobningen af yderst detaljerede EU-direktiver og supplerende nationale lovgivninger har sammen med et stort antal undtagelser og på grund af manglende fællesskabsfølelse ført til, at det marked, som udgør 15 % af EU's BNP, stadig er meget lukket. På dette som på andre områder, hvor det måtte være relevant, burde Kommissionen fremover foretrække den umiddelbart gældende forordning frem for direktivet, hvis gennemførelse forudsætter, at det omsættes i national lovgivning.

3.6.4 EU bør investere mere i »videntrekanten«: uddannelse, forskning og innovation. EU bør i langt højere grad beskæftige sig med uddannelse, som vi ved spiller en central rolle i genopretningen af Europa. På baggrund af ERASMUS-initiativets succes bør mere ambitiøse mobilitetsordninger, udvekslinger

baseret på et europæisk netværk af universiteter, særlige initiativer, som har til formål at fremme kernekompetencer, udvikle iværksætterånd og aktiviteter til fordel for forskellige målgrupper, se dagens lys på EU-niveau gennem en ny strategi baseret på den almene interesse. Med hensyn til forskning og innovation bør EU's 8. rammeprogram blive symbolet på det nye Europa og fokusere på områder som nanoteknologi med EU-forskningscentre, et egentlig europæisk industriprojekt og fyldestgørende menneskelige og økonomiske ressourcer.

3.6.5 Den økonomiske og monetære union bør optræde som en central kerne i den europæiske identitet og samhørighed. Dette er i dag langt fra tilfældet, hvilket i høj grad er blevet demonstreret af de store forskelle mellem de nationale politikker i landene i euroområdet som reaktion på den økonomiske og finansielle krise. Euroområdet medlemslande bør udvikle sig til et avanceret laboratorium for økonomisk og finansiell integration gennem et styrket indbyrdes samarbejde, som kan smitte positivt af på hele Unionens dynamik og effektivitet. EØSU støtter Kommissionens forslag om at indføre »overvågning« af medlemslandenes økonomiske politikker. Der bør efter udvalgets opfattelse være tale om langt mere end en rent regnskabsmæssig rolle, som den OECD spiller. Også EU-borgernes politiske prioriteter skal tages med i betragtning, bl.a. med hensyn til social samhørighed, bekæmpelse af udstødelse, jobskabelse og udvikling af kreativitet og iværksætterånd.

3.6.6 I kraft af sin fælles valuta bør EU også tale med én stemme i forbindelse med internationale økonomiske og finansielle aftaler, bl.a. dem, der indgås i G20-regi, og på europæisk plan styrke sin deltagelse i IMF og Verdensbanken.

3.6.7 En styrket europæisk udenrigspolitik er en nøgelfaktor i Lissabontraktaten. Den indebærer bl.a. oprettelse af et diplomatisk korps og en stilling som højtstående repræsentant (der også fungerer som næstformand for Kommissionen) samt oprettelse af EU-delegationer i tredjelande, som erstatter Kommissionens delegationer i disse lande. Det er vigtigt at gennemføre traktaten på en ambitiøs måde, således at EU i praksis kan tale med én stemme, kan føre en mere fast og sammenhængende udenrigspolitik og samtidig kan organisere en egentlig struktureret koordinering af de eksterne aktiviteter på det politiske, økonomiske, kulturelle, videnskabelige og handelsmæssige plan i stedet for at udkæmpe små interne kampe, som blot svækker Unionens position.

4. Sikring af overensstemmelse mellem mål og midler

4.1 Når mange af fællesskabets mål kun delvist er blevet ført ud i livet, har det ofte været på grund af manglende vilje til at gennemføre dem fuldt ud, og fordi der ikke er blevet bevilget de nødvendige fællesskabsmidler.

4.1.1 Vedrørende relanceringen af det indre marked fremsætter Mario Monti-rapporten⁽¹⁾ således en række meget relevante forslag for at sikre, at det indre marked endelig gennemføres fuldt ud. Bl.a. foreslås det at effektivisere SOLVIT-netværket, evaluere gennemførelsen af direktiver, inddrage de nationale forvaltninger, de nationale parlamenter og civilsamfundet samt gøre en ende på de sidste flaskehalse, navnlig for så vidt angår personers bevægelighed. EØSU anbefaler derfor, at denne rapport efter en passende høring af alle dele af civilsamfundet følges op af en præcis handlingsplan indeholdende en tidsplan for gennemførelsen.

4.1.2 Det vil være nødvendigt med en passende form for budgetstøtte fra Unionen (budgetbevillinger, lån, offentlig-private partnerskaber osv.) for at imødekomme behovene på fællesskabsmetodens nye anvendelsesområder. EKSF's succes i 1951 byggede på, at der var de nødvendige midler til rådighed til at nå målene. Unionens aktuelle budget (mindre end 1 % af BNP) er alt for lille til at virkeliggøre de mål, som borgerne forventer opfyldt på alle de områder, hvor EU burde gribe ind med henblik på at opnå større effektivitet. En stabil vækst i budgettet mellem 2013 og 2020 hen imod et mål på 2 % af BNP synes at være et opnåeligt mål, som, når man tænker på stordriftsfordelene, på ingen måde strider mod kravet om nedbringelse af medlemslandenes offentlige gæld – såfremt princippet om budgetoverførsler fra det nationale niveau til EU-niveauet finder forståelse hos regeringerne og bliver forklaret til borgerne. Dette ville bl.a. gøre det muligt at finansiere behovet for investeringer og store netværk, understøtte viden-trekanten (uddannelse, forskning, innovation), styrke samhørighedspolitikken og give Unionen de nødvendige udenrigspolitiske menneskelige og økonomiske ressourcer.

4.1.3 For at finansiere alt dette frem til 2020 får EU brug for egne ressourcer og en bedre koordinering af de nationale budgetter og EU's budget. På baggrund af de stadig større offentlige underskud efter finanskrisen i 2008 vil det nemt kunne påvises, at man reducerer gælden hurtigere og uden at skade væksten ved at samle ressourcerne med henblik på at finansiere offentlige udgifter til f.eks. forsvar, sikkerhed ved grænserne, bistand til tredjelande, forskning, industripolitik osv. Medlemslandene bør vise politisk vilje til at vælge denne løsning.

4.1.4 Stillet over for finanskrisen ville det have været et første betydningsfuldt skridt at oprette en egentlig europæisk valutafond til intervention og stabilisering af euroområdet (en slags europæisk »federal reserve«), som kunne gøre det muligt at tackle vanskeligheder for et af euroområdets medlemmer solidarisk. Først med faldet i euroens værdi og forværringen af krisen i et af medlemslandene lagde landene i euroområdet kimen til en sådan fond og besluttede at intervenere, ikke bilateralt men i fællesskab, samtidig med at man i øvrigt fortsatte med at anmode IMF om supplerende støtte.

4.1.5 Det er i øvrigt tydeligt, at gennemførelsen af målene om integration og samhørighed kræver en bedre fordeling af

EU-midlerne, således at de grænseoverskridende programmer i højere grad fremmes. I øjeblikket anvendes kun 1 % af budgettet til sådanne programmer, skønt de udgør et bindeled, som er uundværligt for et velfungerende indre marked. Hvis 2020-strategien skal lykkes, er det både et spørgsmål om midler, og om at borgerne bakker helhjertet op om disse mål, hvilket ikke er tilfældet i dag.

4.2 Et EU bestående af 27 lande kan ikke mere forvaltes som et EU med 6 medlemmer. Den institutionelle trekant giver med rette Europa-Parlamentet en mere fremtrædende plads. Det er også vigtigt, at borgerinitiativet, som bør udvikle sig til et egentligt instrument for demokratiet, hurtigst muligt konsolideres gennem praksis og i kraft af institutionerne.

4.2.1 Udvidelsen af fællesskabets kompetencer er gået hånd i hånd med udvidelsen af den fælles beslutningsprocedure mellem Rådet og Europa-Parlamentet. De forskellige traktater, som har opstillet disse nye regler, har derimod så godt som ikke tilpasset høringsprocedurerne i overensstemmelse hermed. I dag er det således, at EØSU bliver anmodet om at afgive udtalelse om Kommissionens forslag, i det øjeblik den fælles beslutningsprocedure indledes, skønt udvalget burde modtage høringsanmodningen, lang tid før denne procedure går i gang.

4.2.2 EØSU ville udfylde sin rådgivende rolle langt mere effektivt, hvis udvalget blev taget med på råd inden parterne i den fælles beslutningstagning, dvs. allerede når den indledende konsekvensanalyse er blevet udarbejdet. Først da ville begrebet sonderende udtalelse virkelig give mening. Udvalgets udtalelse kunne således sammen med konsekvensanalysen vedlægges Kommissionens forslag, når det fremsendes til parterne i beslutningsproceduren. EØSU's ordfører burde ligeledes kunne høres af Europa-Parlamentets kompetente udvalg.

4.2.3 Kommissionen burde også sørge for, at der blev gennemført relevante høringer, når den har planer om at trække et tidligere fremsat forslag tilbage, navnlig når dette har en direkte betydning for civilsamfundets aktører. Kommissionen burde således ikke have trukket forslaget til en europæisk statut for foreninger tilbage uden en høring.

4.2.4 Med hensyn til forvaltning bør Unionen spille en mere aktiv rolle for at sikre, at princippet om ligestilling mellem mænd og kvinder overholdes, og at kvinder får samme adgang som mænd til beslutningscentre og høringsorganer.

4.3 Lissabontraktaten har endnu en gang udvidet antallet af områder, hvor beslutningerne træffes med kvalificeret flertal, hvilket således bliver normen i et EU bestående af 27 medlemslande. Der kræves dog ikke desto mindre stadig enstemmighed på visse områder, der er nært knyttede til EU-spørgsmål, eksempelvis skatteområdet. Erfaringerne viser med al tydelighed, at et sådant krav nemt kommer til at blokere EU's funktion på områder, hvor der stadig kræves enstemmighed. Det er således mildest talt paradoksalt, at Unionen ikke, på trods af gentagne hensigtserklæringer fra Rådet, har haft held til at rydde vejen for vedtagelse af EF-patentet, som stadig er underlagt enstemmighedsprincippet, selv om den havde ambitioner om at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske økonomi i verden!

⁽¹⁾ »A new strategy for the Single Market – at the service of Europe's economy and society« – Rapport fra Mario Monti til Europa-Kommissionens formand, 9.5.2010.

4.3.1 Flere fortilfælde tyder imidlertid på, at fællesskabsmetoden ind imellem, når der har været behov herfor, har gjort det muligt at omgå princippet om enstemmighed. Den sociale protokol og fællesskabspagten om arbejdstagernes grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder kunne man således nå til enighed om blandt 11 lande, mens Storbritannien først senere sluttede sig til de øvrige. Kunne man ikke lade sig inspirere af en sådan fleksibilitet på andre områder, hvor forhandlingerne i dag er kørt fast, f.eks. med hensyn til EF-patentet eller harmoniseringen af virksomhedernes beskætningsgrundlag?

4.3.2 ØMU'en er uden tvivl et godt eksempel på et vellykket forstærket samarbejde, som startede omkring en begrænset gruppe lande, men som samtidig er åbent for de lande, som er i stand til at integrere sig heri. Stillet over for en europæisk centralbank af føderal karakter er det imidlertid endnu ikke lykkedes for euro-gruppen at udvikle en fælles økonomisk styring, der er på højde med den monetære union. Den forsinkelse, der er påløbet siden 2000, har i dag nået et bekymrende niveau. Hvis ikke denne forsinkelse gradvist indhentes i løbet af det nye årti, bringer den samhørigheden, konkurrencedygtigheden og beskæftigelsen i euroområdet samt sidst men ikke mindst selve euroens overlevelse i fare. For at råde bod herpå er det strengt nødvendigt at revidere euro-gruppens virkemåde med henblik på at opnå større effektivitet og gennemsigtighed, bl.a. således at stats- eller regeringscheferne i euroområdet mødes regelmæssigt (og ikke kun i krisesituationer), og at møderne udvides til også at omfatte andre ministre, f.eks. for sociale anliggender, industri mv., der berøres af euroens stabilitet.

4.4 I et EU med 27 medlemslande spiller spørgsmålet om en korrekt gennemførelse af direktiverne i de nationale lovgivninger og de nationale politikkers forenelighed med EU-lovgivningen naturligvis en central rolle. Det nytter ikke noget at fremskynde vedtagelsen af direktiver, hvis medlemslandene vægrer sig ved at gennemføre dem inden for den fastsatte tidsfrist eller plastrer dem til med overflødige nationale bestemmelser.

4.4.1 Kommissionen bør videreudvikle sine resultatavtaler for gennemførelsen af direktiver, hvilket medfører et ofte ganske effektivt pres på de medlemslande, som ikke lever op til kravene. De forskellige aktører, der udgør det organiserede civilsamfund, bør høres i disse situationer.

4.4.2 EU-støtten bør om nødvendigt i højere grad fokusere på at forbedre de forhold, under hvilke medlemslandene gennemfører og anvender EU-lovgivningen, og på at fjerne hindringer og gnidninger, som stadig findes på disse områder.

5. Større inddragelse af civilsamfundet

5.1 Der har alt for ofte været en tendens til at glemme formålet med EU-projektet, således som det blev udtrykt af

Jean Monnet: »Vi sammenslutter ikke stater, vi forener mennesker«. Den mistillid, som vælgerne har givet udtryk for i forbindelse med forskellige folkeafstemninger om Europas fremtid de seneste år, bør give anledning til overvejelse af, hvordan civilsamfundet i højere grad kan inddrages, da mulighederne herfor i dag er klart utilstrækkelige.

5.2 EU's lovgivning udarbejdes fortsat på betingelser, der ligger borgerne alt for fjernt. Deres berettigede forventninger med hensyn til friheder, sikkerhed og forenkling skuffes alt for ofte af fastkørte forhandlinger eller alt for udvandede kompromiser mellem medlemslandene og deres nationale forvaltninger. Det er derfor nødvendigt at sikre, at repræsentanter for civilsamfundet, navnlig brugere, i højere grad deltager i forskriftudvalgene, på samme måde som det skete i SLIM-forenklingsprojekterne, men denne gang bør det ske tidligt i processen, når lovgivningen er ved at blive udarbejdet, snarere end senere når denne allerede er vedtaget, og man er i gang med at rette de fejl, som er til størst gene for brugerne!

5.3 Det er ligeledes nødvendigt at give civilsamfundsaktørerne frihed og ansvar til at udforme fælles regler for deres egne områder gennem selvregulering, eller at præcisere visse aspekter af den offentlige lovgivning på deres område ved at lovgiverne indbyder dem til at deltage i udformning af samregulering. På deres egen udtrykkelige anmodning har arbejdsmarkedets parter i EU i medfør af Maastrichttraktaten fået fri forhandlingsret. Uden at det udtrykkeligt er bestemt i traktaten, har lignende fremgangsmåder også udviklet sig på andre områder som f.eks. teknisk standardisering, anerkendelse af uddannelser, levering af tjenesteydelser, handel, navnlig e-handel, sikkerhed i forbindelse med leverancer og betalinger, forbrugerrettigheder, energi og miljø. Udvalget har behandlet disse og givet dem sin støtte i en informationsrapport. En interinstitutionel aftale fra 2003 har fastsat rammerne herfor. Nu er det nødvendigt, at EU-lovgiveren giver frihed i lovgivningen til en sådan praksis samt foretager overvågning heraf og sørger for, at der opstår den ønskede synergieffekt. Denne støtte bør også gælde de alternative konfliktløsningsmetoder såsom forlig og mægling.

5.4 Europa vil ikke gøre fremskridt, hvis ikke man opmuntrer europæerne til at føle og opføre sig som europæere. Dette forudsætter, at man giver dem de fælles redskaber, de endnu mangler, i form af mere entydige økonomiske og sociale rettigheder, enklere procedurer, mere selvstændige retlige midler, egentlige fælles statutter (foreninger, selskaber, fonde). Det er i første omgang på lokalt niveau (borgere, foreninger, lokalvalgte), at EU skal opfattes som en nødvendighed og udvikle sig til en fælles ambition og stolthed.

5.5 Det er således nødvendigt at lancere et flerårigt program med en nøjagtig tidsplan, som dækker hele årtiet fra 2010 til 2020, med henblik på at give europæerne midlerne til sammen at fungere som drivkraft. I modsat fald vil det nemlig ikke være muligt at forny fællesskabsmetoden.

5.6 EØSU, Regionsudvalget og de store europæiske civilsamlingsorganisationer, som er knyttet til udvalgets tre grupper (»Arbejdsgivere«, »Lønmodtagere« og »Andre Interesser«), kunne, under forudsætning af at de får den nødvendige støtte

fra Europa-Parlamentet, planlægge en stor høring om vigtige emner af almen interesse for det kommende årti, som man kunne forestille sig ville nyde godt af en relancering af fællesskabsmetoden, dvs. reelt nye fælles politikker.

Bruxelles, den 21. oktober 2010

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
